

Pelastakaa Lapset - Rädda Barnen

BARNS OCH UNGAS ERFARENHETER AV CORONAPANDEMITIDEN

ENKÄTENS MATERIAL

Utredningsmaterialet samlades in genom en landsomfattande webbenkät 12.4–2.5.2021. Enkäten var tillgänglig på finska och svenska. Förutom i kanaler i sociala medier såsom Facebook och Instagram spreds enkäten bland annat genom skolor och ungdomsväsendet. Inalles 1 102 barn och unga som var 12–17 år svarade på enkäten.

Av deltagarna var 76 procent flickor, 14 procent pojkar och omkring 10 procent valde alternativet ”Annat”, ”Vill inte definiera” eller ”Vill inte säga”. Av respondenterna talade 98 procent finska som hemspråk, och dessutom angav 5 procent svenska, 6 procent engelska och 5 procent något annat språk som sitt hemspråk.

Av respondenterna meddelade 61 procent att de bor med två föräldrar, 13 procent bodde växelvis hos en av föräldrarna, 11 procent bodde med en förälder och 6 procent med föräldern och dennes partner. De återstående 9 procenten bodde med någon annan vuxen eller på något annat sätt (till exempel ensam eller i en fosterfamilj).

Av deltagarna berättade 22 procent att de bor i Nyland. Det näst största antalet deltagare var från Norra Östernbotten (14 %), Birkaland (9 %), Egentliga Finland (7 %) och Norra Savolax (7 %). Sammanlagt 14 procent av deltagarna berättade att de bor i stadens centrum, 48 procent i en förort eller utkanten av en stad, 18 procent i en tätort eller kyrkby på landsbygden och 20 procent bodde på landsbygden utanför tätorter.

Majoriteten av deltagarna (56 %) berättade att de går i årskurserna 7–9. 11 procent gick i årskurserna 1–6, 21 procent studerade i gymnasiet och 7 procent i en yrkesläroanstalt. Dessutom berättade 4 procent att de studerar någon annanstans, till exempel i årskurs 10, i utbildning som handleder för yrkesutbildning (VALMA) eller att de avlägger en dubbelexamen. Ytterligare sade 1 procent av deltagarna att de för tillfället inte studerade i någon skola eller läroanstalt.

Av dem som svarade på enkäten angav 44 procent att de hör till en eller flera minoriteter. Den största delen av de som tillhörde någon minoritet sade att de hör till en minoritet på grund av sin sexuella läggning och/eller könsidentitet. Dessa utgjorde 32 procent av deltagarna. Inalles 9 procent av deltagarna upplevde att de hör till en minoritet på grund av sin religiösa övertygelse; 7 procent av deltagarna på grund av sitt modersmål, sin etniska bakgrund eller nationalitet och 6 procent av deltagarna på grund av en långtidssjukdom eller en funktionsvariation.

Barnen ombads också ge en bedömning om sin familjs ekonomiska situation. Bedömningen grundade sig på deltagarnas upplevelse av sina vårdnadshavares inkomstnivåer. Av deltagarna uppfattade 54 procent att de tillhörde en medelinkomstfamilj. 33 procent av deltagarna ansåg att deras familj hade mycket eller rätt goda inkomster och 13 procent ansåg att deras familj hade mycket eller rätt låga inkomster.

Materialet insamlades anonymt via en webblankett, varvid deltagarnas svar och bakgrundsuppgifter inte kan helt verifieras. En del deltagare kan till exempel ha fyllt i blanketten flera gånger, vilket kan dels förvränga enkätens resultat. Alla blankettens frågor var inte obligatoriska, och detta har beaktats i behandlingen av materialet.

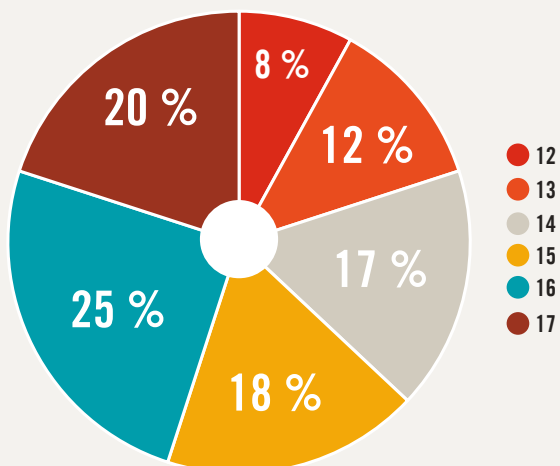
BAKGRUND TILL ENKÄTEN BARNETS RÖST 2021

Barnets röst är Rädda Barnen rf:s enkät som genomförts sedan 2001. I undersökningen kartläggs barns* egna tankar om olika teman. Undersökningens syfte är att göra barnens egen röst till en del av vardagen och den bredare samhälleliga diskussionen samt beslutsprocessen. Enkäten för 2021 utredde hur barn och ungdomar i åldern 12–17 år upplever att coronapandemin har påverkat vardagen. Dessutom granskades vilken effekt familjens ekonomiska situation har på barnens välbefinnande.

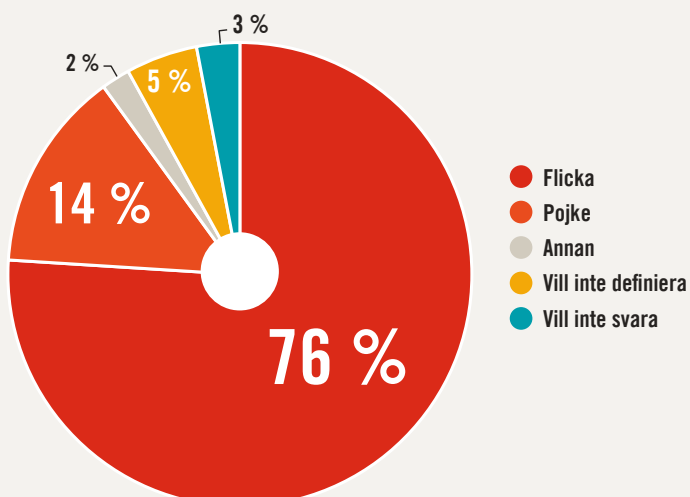
Resultaten av enkäten publiceras i två delar. Denna rapport behandlar hur barn och ungdomar har upplevt coronapandemien som har pågått i ett år. I sin helhet publiceras resultaten av Barnets röst 2021-enkäten under hösten 2021. Då rapporteras om barns och ungdomars erfarenheter av ekonomisk utsatthet samt frågor kring trygghet och säkerhet.

**FN:s konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen) definierar barn som alla människor under 18 år.*

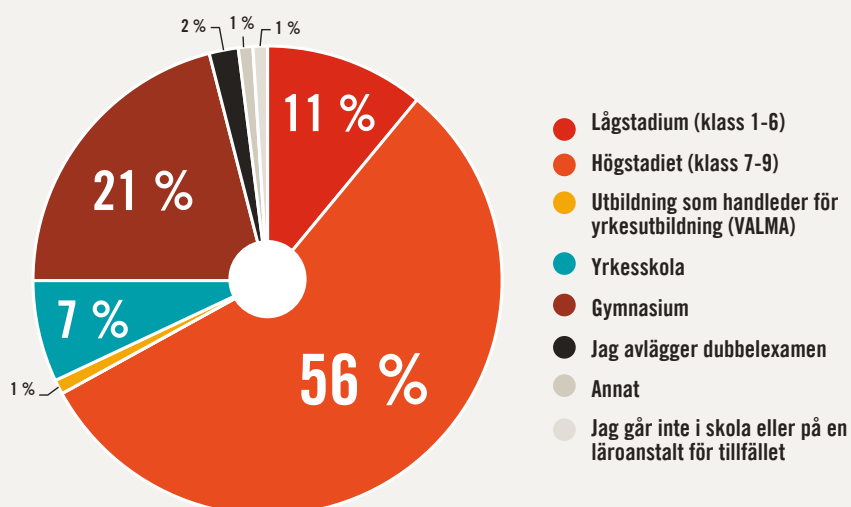
DELTAGARNAS ÅLDERSFÖRDELNING (N=1102)

DELTAGARNAS KÖN (N=1102)

DELTAGARNAS UTBILDNINGSBAKGRUND (N=1102)

CENTRALA RESULTAT

1.

21 procent av deltagarna oroade sig över familjens uppehålle på grund av coronapandemin. 25 procent av alla deltagare upplevde att familjens ekonomiska situation hade försämrats något. Motsvarande siffra var 47 procent för barn i familjer med låga inkomster och 11 procent för barn i familjer med goda inkomster.

2.

47 procent av deltagarna upplevde att deras psykiska välbefinnande hade försämrats under det gångna året. Vid tidpunkten för enkäten upplevde 55 procent av barn i familjer med låga inkomster, 31 procent av barn i familjer med goda inkomster och 60 procent av representanter för sexuella minoriteter och könsminoriteter att deras psykiska välbefinnande var dåligt eller rätt dåligt.

3.

59 procent av alla deltagare upplevde att distansstudierna gjorde det svårare att studera eller att de klarade sig sämre i studierna. Barn i familjer med låga inkomster upplevde oftare (37 %) att de inte får tillräckligt med stöd för studierna; bland barn i familjer med goda inkomster var motsvarande siffra 15 procent.

4.

36 procent av deltagarna kände sig ensammare än tidigare. 48 procent hade fått nya vänner under det gångna året.

5.

41 procent berättade att de i och med coronapandemin tillbringade mer tid med sin familj och närstående. 22 procent berättade att familjen bråkade mer.

6.

Nästan hälften (48 %) upplevde att deras åldersgrupps åsikter och behov inte har hörtsammats vid genomförandet av coronarestriktioner.

7.

Framtiden efter pandemin var kopplad till många slags tankar: 49 procent var rädda för att restriktionerna ska fortsätta länge, 49 procent förväntade sig saker som man får göra efter att restriktionerna upphör. 20 procent var rädda för att det blir svårare att få en studieplats och 26 procent att det blir svårare att få arbete.

BILD: Nina Salokangas

ORO ÖVER FAMILJENS FÖRSÖRJNING BELASTAR SÄRSKILT BARN I FAMILJER MED LÅGA INKOMSTER

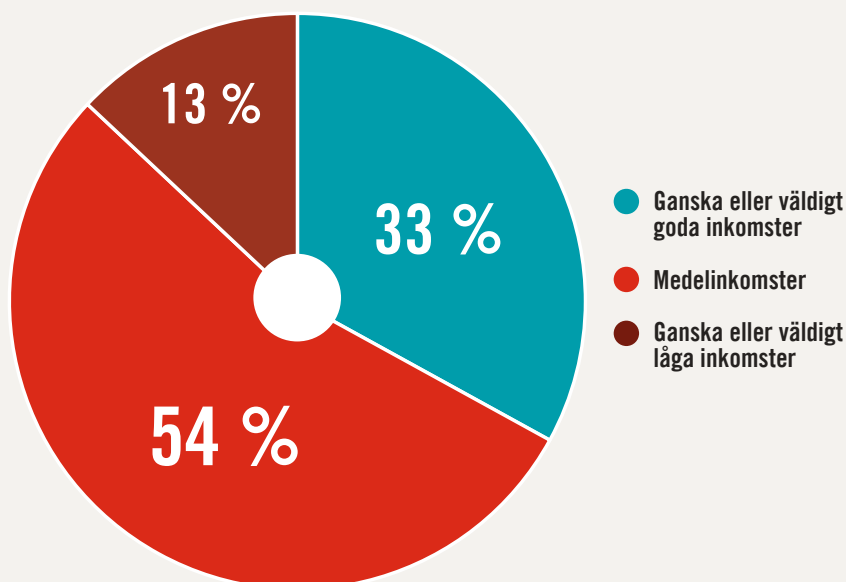
Ungefär en femtedel av alla deltagare (21 procent) berättade att de oroar sig över familjens försörjning under coronapandemin. Bland barn i familjer med låga inkomster oroade sig 57 procent av barnen över försörjningen. Motsvarande tal för barn i familjer med goda inkomster var 6 procent. Av barn i familjer med en vårdnadshavare kände 31 procent oro.

Barnen tillfrågades om de upplevde att coronapandemin hade försämrat familjens ekonomiska situation. Av deltagarna uppgav 29 procent att de oroade sig mycket lite, 18 procent i någon mån och sammanlagt 7 procent

mycket eller ganska mycket. Coronapandemins ekonomiska effekter framträdde mer tydligt i svaren hos barn i familjer med låga inkomster.

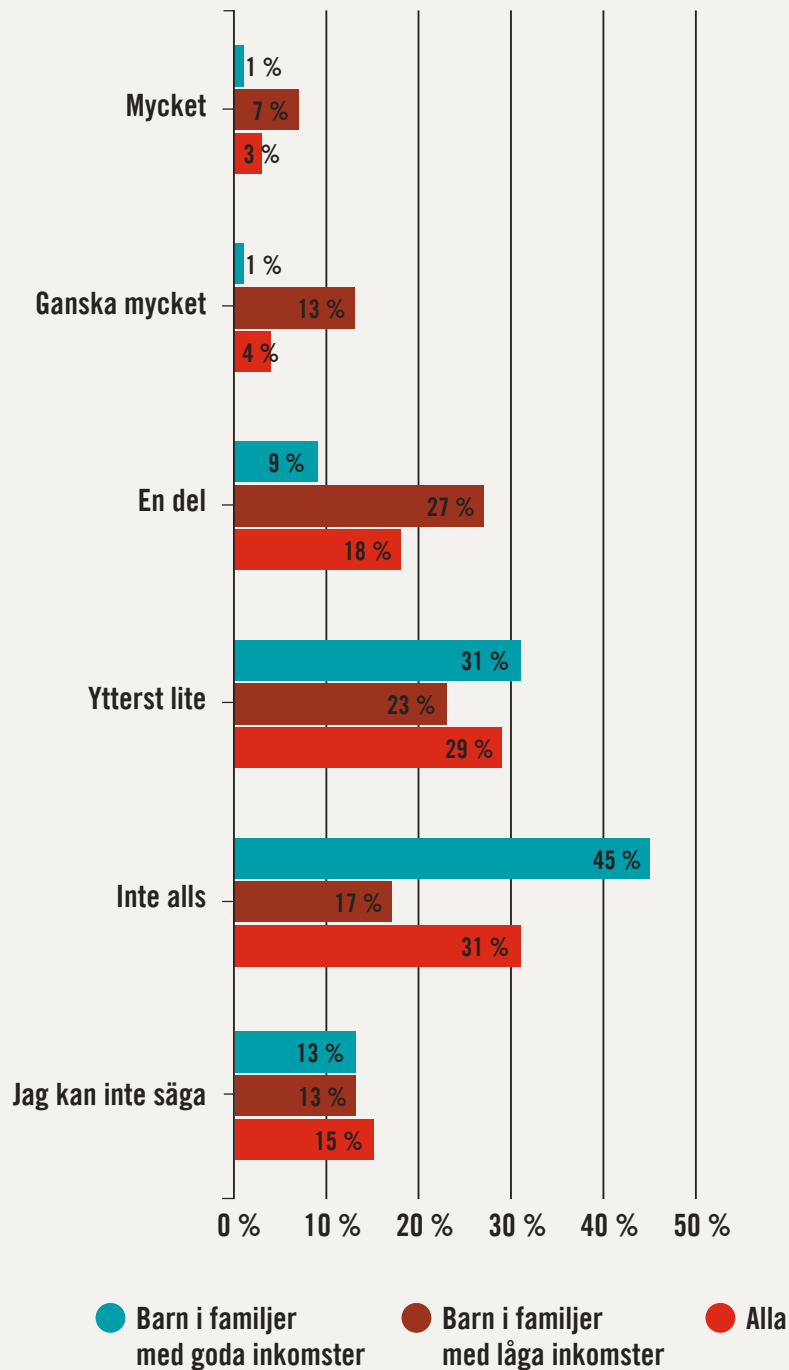
Av dessa barn upplevde 27 procent att coronapandemin hade försämrat familjens ekonomiska situation i någon mån och 20 procent svarade "mycket" eller "ganska mycket". Av barn i familjer med goda inkomster svarade 9 procent att coronapandemin hade försämrat familjens ekonomiska situation i någon mån och 2 procent svarade "mycket" eller "ganska mycket".¹

FAMILJENS INKOMSTNIVÅ (N=1102)

¹ Den största delen av rapportens siffror är ett resultat av att barnen presenterades påståenden på en skala från 1 till 5. De angivna procenttalen är, beroende på variabeln, de kombinerade värdena 1–2 eller 4–5. Värdet 3 har inte räknats med. Siffror som fåtts på annat sätt anges separat.

TYCKER DU ATT CORONAPANDEMIN HAR FÖRSÄMRAT DIN FAMILJS EKONOMISKA SITUATION? (N=1102)

47 PROCENT AV BARNEN UPPLEVDE ATT DERAS PSYKISKA VÄLBEFINNANDE HAR FÖRSÄMRATS UNDER DET GÅNGNA ÅRET

Vid tidpunkten för enkäten bedömde 38 procent av deltagarna att deras psykiska välbefinnande är dåligt eller mycket dåligt. Då man bad dem jämföra situationen med situationen ett år tillbaka bedömde nästan hälften av deltagarna (47 %) att deras psykiska välbefinnande är något sämre eller mycket sämre än för ett år sedan. Lite över en fjärdedel (26 %) däremot bedömde att deras psykiska välbefinnande är mycket eller något bättre än för ett år sedan.

"Jag har blivit mycket deprimerad på grund av coronan."

"Min psykiska hälsa har försämrats."

"Man måste oroa sig över hur andra orkar så att man glömmer sina egna problem. Jag har ingen motivation att studera."

"Jag har behövt att pausa med massor av saker vilket har lett till att jag har börjat må enu sämre än vad jag redan gjorde"

Det gångna året verkar ha varit en prövning särskilt för det psykiska välbefinnandet bland barn i familjer med låga inkomster samt unga som hör till sexuella minoriteter och könsminoriteter. Endast lite över en femtedel (21 %) av barn i familjer med låga inkomster bedömde att deras psykiska välbefinnande i nuläget var bra eller ganska bra, när däremot 55 procent bedömde att det är dåligt eller ganska dåligt. Av unga som hör till sexuella minoriteter och könsminoriteter beskriver 14 procent att deras psykiska välbefinnande är bra eller ganska bra och 60 procent berättar att det är dåligt eller ganska dåligt. Av barn i familjer med goda inkomster bedömde 43 procent att deras psykiska välbefinnande är bra eller ganska bra och 31 procent dåligt eller ganska dåligt.

Över hälften (57 %) av barnen i familjer med låga inkomster och 59 procent av representanterna för

sexuella minoriteter och könsminoriteter bedömde att deras psykiska välbefinnande hade försämrats antingen i någon mån eller mycket under det senaste året. För barn i familjer med goda inkomster var motsvarande siffra 42 procent.

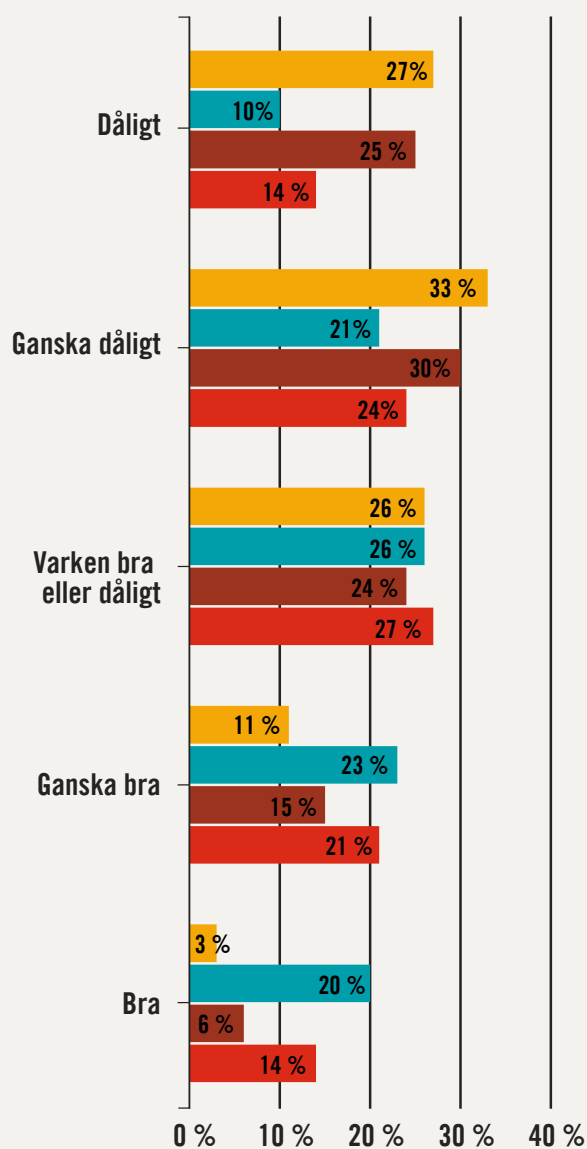
Av alla respondenter berättade 31 procent att de under de två föregående veckorna före enkäten hade känt sig antingen hela tiden eller nästan hela tiden stressade. Den andel som inte hade känt sig lyckliga en enda gång under de två senaste veckorna utgjorde 3 procent bland alla deltagare, 9 procent bland barn i familjer med låga inkomster och 6 procent bland representanter för sexuella minoriteter och könsminoriteter.²

Nästan hälften av deltagarna (49 %) var helt eller delvis av samma åsikt om att de oroade sig över sitt eget psykiska välbefinnande. Likaså oroade sig 49 procent över en familjemedlems, en anhörigs eller väns psykiska välbefinnande. Särskilt stor var oron bland representanter för sexuella minoriteter och könsminoriteter, varav upp till 69 procent berättade att de oroade sig över sitt eget psykiska välbefinnande och 61 procent över en väns eller anhörigs psykiska välbefinnande.

² Hade svarat i punkt 0, 9 eller 10 på skalan 0–10, där 10 = hela tiden och 0 = inte alls

HURUDANT ÄR DITT PSYKISKA VÄLMÅENDE JUST NU? (N=1102)

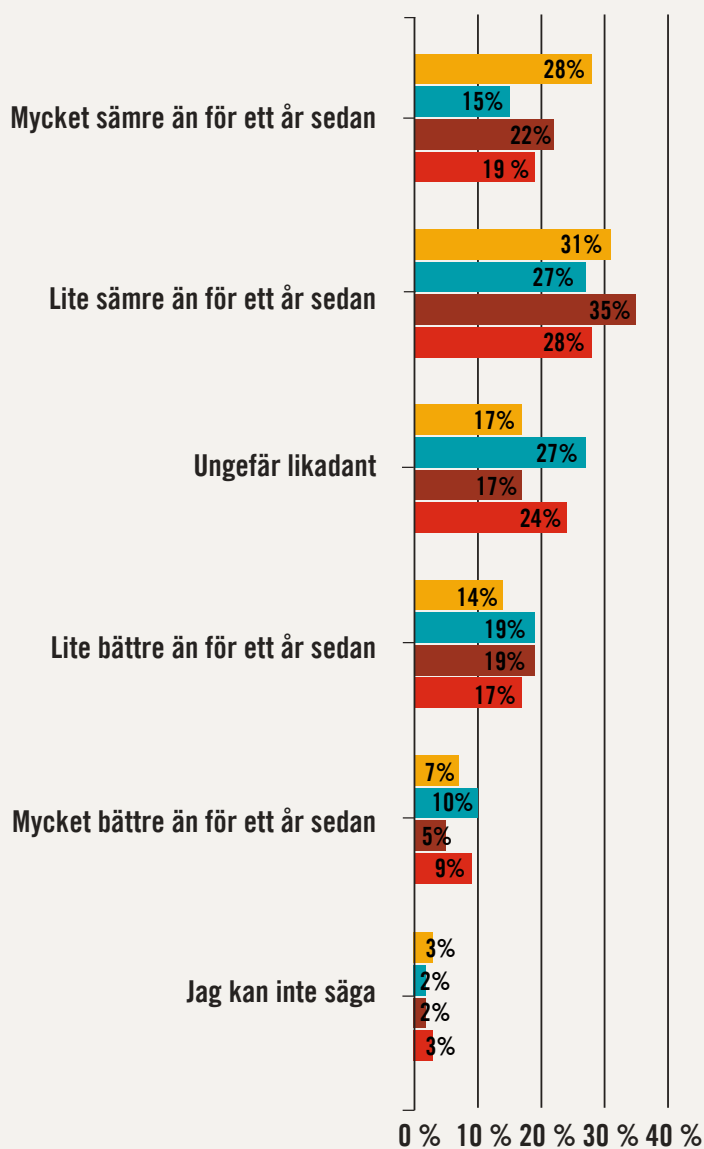
● Representanter för sexuella minoriteter och könsminoriteter

● Barn i familjer med goda inkomster

● Barn i familjer med låga inkomster

● Alla

HUR MÅR DU PSYKISKT NU JÄMFÖRT MED HUR DU MÅDDE FÖR ETT ÅR SEDAN? (N=1102)

”HEMMET KÄNNES INTE SOM EN LÄR-MILJÖ PÅ SAMMA SÄTT SOM SKOLAN.”

Av deltagarna upplevde 59 procent att distansstudierna hade försämrat eller försvagat deras framsteg i studierna åtminstone i någon mån. Den andel som svarade ”ganska mycket” eller ”mycket” utgjorde 29 procent av alla deltagare. Motsvarande siffra för barn i familjer med låga inkomster var 40 procent.

Barn som meddelade att distansstudierna i någon mån hade försämrat deras framsteg i studierna angav som

den vanligaste orsaken att det är svårt att komma igång med att studera självständigt (62 %). Dessutom upplevde man att antalet skoluppgifter hade ökat under distansstudierna (56 %). Andra faktorer som gjorde det svårare att studera enligt svaren var bristfällig arbetsro hemma (45 %) samt bristen på social samvaro, gemensamma studier och kommunikation, såsom diskussioner och grupparbeten (41 %).

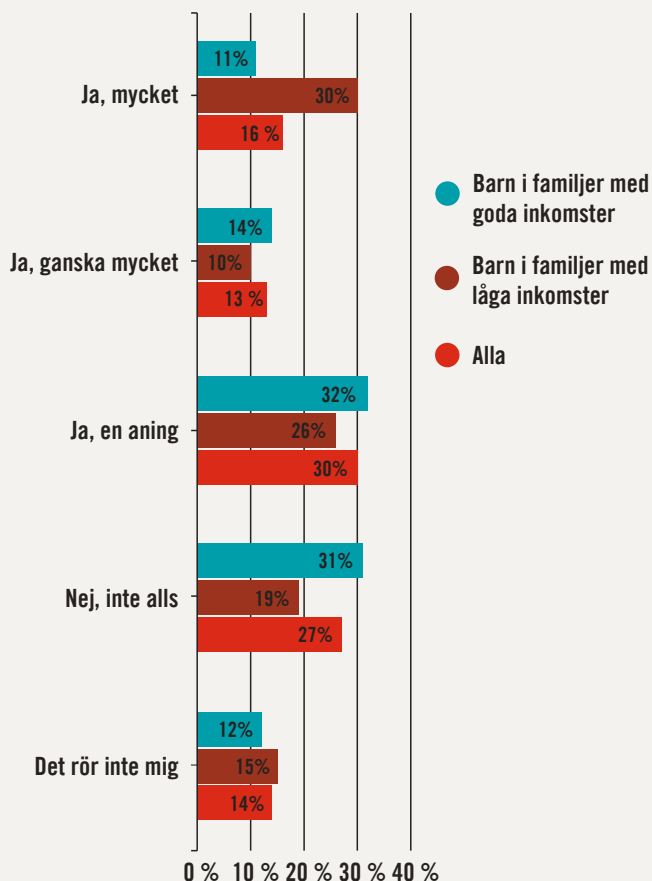
”Jag är inte motiverad att studera ensam.”

”Det är svårt att skapa studierutiner.”

”Mitt yrke kräver mycket praktiskt arbete.”

”Distansstudiernas kvalitet är helt enkelt inte samma som i närundervisningen.”

UPPLEVER DU ATT DISTANSSTUDIERNAS HAR FÖRSVÅRAT ELLER FÖRSÄMRAT DINA MÖJLIGHETER ATT KLARA AV DINA STUDIER? (N=1075)

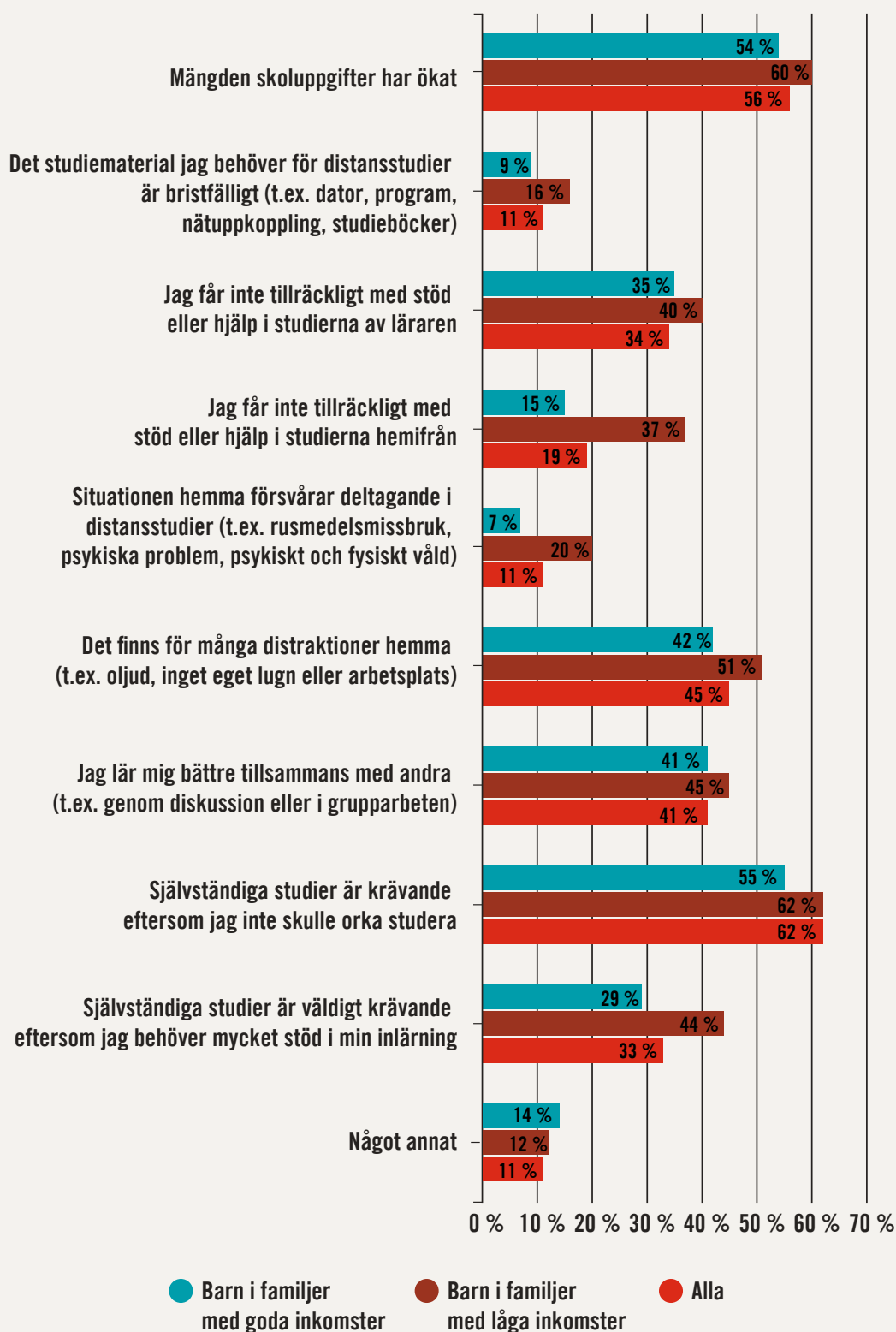

En tredjedel upplevde att det är utmanande att studera självständigt, eftersom de behöver mycket stöd och hjälp i sina studier. Av alla som svarade på frågan upplevde 34 procent att de inte fick tillräckligt med stöd av läraren och 19 procent upplevde att de inte får tillräckligt med stöd hemma för sina studier. Av barn i familjer med låga inkomster fick 37 procent inget stöd hemma, när däremot motsvarande siffra för barn i familjer med goda inkomster var 15 procent.

Cirka var tionde deltagare (11 %) berättade att de verktyg som behövdes för distansstudierna, såsom dator, programvara, internetuppkoppling eller läroböcker, var bristfälliga. Bland barn i familjer med låga inkomster svarade 16 procent så här. Dessutom berättade cirka vart tionde barn (11 %) att deras studier lider på grund av situationen hemma, till exempel på grund av missbruk eller psykiska problem eller psykiskt eller mentalt våld. Motsvarande siffra för barn i familjer med låga inkomster var 20 procent.

”Jag kan inte lämna den tryckande stämningen i hemmet under dagen.”

HUR HAR UTMANINGARNA UPPSTÅTT (N=627)

MAN SER INTE VÄNNER LIKA OFTA, MEN DERAS BETYDELSE HAR ÖKAT

Barnen tillfrågades vilka slags saker som har hjälpt dem under det gångna året att anpassa sig till de förhållanden som coronapandemin har orsakat. Stöd från vänner, familjen och partner nämndes i flera svar. Många hade tillbringat tid med vänner via distansförbindelser och spenderat tid på sociala medier. För barnen var det också viktigt att känna att de inte är ensamma i de förhållanden som coronapandemin har medfört. Av respondenterna berättade 48 procent också att de hade fått nya vänner under det gångna året.

"Sociala medier, familjen, vännerna."

"Eftersom jag har en telefon kan jag hela tiden vara i kontakt med mina vänner, och detta har säkert hjälpt mig ganska mycket."

"Videosamtal med vänner."

"En nära vän som jag träffar varje vecka."

"I skolan när alla använder ansiktsmask så till exempel att också mina vänner använder."

"Vänner och att alla sitter i samma båt."

Lite över en tiondedel av barnen (13 %) hade ingen sådan nära vän som de kunde prata öppet med om

deras egna angelägenheter. Nästan en tredjedel (29 %) av barnen saknade pålitliga vuxna som de kunde prata förtroligt med. Av deltagarna kände sig 36 procent ensamare än tidigare.

Över en tredjedel av deltagarna (35 %) tyckte att det har varit utmanande att upprätthålla vänskapsförhållanden under coronapandemin. Cirka var tredje (32 %) upplevde att de numera har kommit närmare deras vänner, men 43 procent svarade att de inte upplever så. En utmaning var bland annat de begränsade möjligheterna att personligen träffa sina kompisar. Över hälften av barnen (59 %) berättade också att de tillbringade mindre tid än tidigare med sina vänner.

"Jag har hamnat utanför mitt kompisgäng eftersom mina föräldrar har varit mera noggranna än andras föräldrar med att jag ska följa restriktionerna."

"WhatsApp-gruppen med kompisar har hjälpt ganska mycket. Annars hör/ser jag inte kompisar utanför skolan."

"Egentligen gör jag inget annat än sitter i mitt eget rum. Pappa är jättenoggrann med coronarestriktionerna så jag har inte ens träffat kompisar eller min pojkvän."

"Jag har varit mer ensam på fritiden."

BILD: Nina Salokangas

Eftersom jag har en telefon kan jag hela tiden vara i kontakt med mina vänner, och detta har säkert hjälpt mig ganska mycket.

FAMILJEN SOM STÖD OCH UTMANING UNDER PANDEMIN

Av deltagarna berättade 41 procent att de i och med coronapandemin tillbringade mer tid med sin familj och närstående. Förutom trevliga fritidsaktiviteter hade stöd från familjemedlemmarna och deras sällskap hjälpt barn att anpassa sig till de förhållanden som coronapandemin har medfört.

"Att tillbringa tid med familjen: att vara ute, spela något osv."

"Idrott, läsning, ett bra förhållande till föräldrarna."

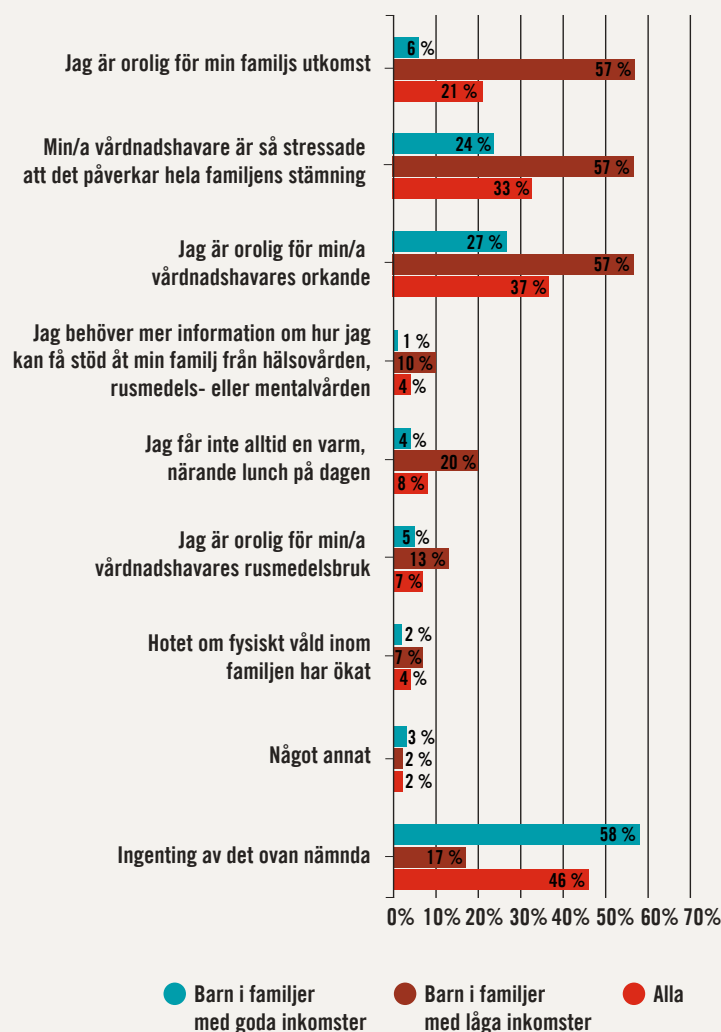
"Vi har kunnat åka till stugan, annars skulle vi bara ha varit hemma. Mamma och pappa har varit hemma och de har hjälpt till med distansskolan. Det är bra att man inte har behövt vara ensam. Men om jag hade varit ensam hade jag säkert spelat mycket under skoltiden."

Att man har tillbringat mer tid tillsammans har emellertid inte i alla omständigheter fört familjemedlemmarna närmare varandra. 31 procent av deltagarna berättade att de numera har en bättre kontakt med familjen och anhöriga, när åter 38 procent inte upplevde detta.

Cirka en fjärdedel (24 %) av barnen upplevde inte att de fick tillräckligt med stöd av människor som är viktiga för dem under pandemin. Motsvarande siffra för representanter för sexuella minoriteter och könsminoriteter var 32 procent. Många deltagare oroade sig också över hur deras vårdnadshavare orkade (37 %) och var tredje upplevde att vårdnadshavarens stress påverkade stämningen i hela familjen (33 %).

I och med coronapandemin lever en del barn i allt svårare familjeförhållanden. Lite över en femtedel av barnen (22 %) berättade att det förekommer mer bråk än tidigare i familjen. Av respondenterna oroade sig 7 procent över vårdnadshavarens eller vårdnadshavarnas missbruk och 4 procent berättade att hotet av fysiskt våld har ökat i familjen. Av barnen berättade 8 procent att de inte alltid får en varm, närande lunch under dagen. En daglig lunch var osäker för en femtedel (20 %) av barnen i familjer med låga inkomster, och därutöver oroade sig fler än vart tionde av dessa barn (13 %) över vårdnadshavarnas missbruk.

CORONAPANDEMIN HAR LETT TILL ATT ... (N=1017)

”DET HAR VARIT TREVLIGT MED NYA OCH SPÄNNANDE SAKER OCH ATT OCKSÅ ANDRA ÄR EN DEL AV DETTA (JAG VILL ÄNDÅ ATT CORONAN SKA BORT)”

En stor del av deltagarna (61 %) berättar att de anser att de har anpassat sig väl till coronapandemins förhållanden och restriktionsåtgärder. Å andra sidan identifierar sig nästan hälften (47 %) med känslan av att året har varit bortkastat. Av svaren framgår att upplevelserna av coronapandemin och inställningen till förändringarna varierar mycket.

Under pandemin har många barn och unga upplevt att

de har fått mer fritid (43 %), men också att gränsen mellan studier och fritid har suddats ut (51 %). Majoriteten av deltagarna (74 %) tillbringar numera också mer tid framför en skärm, till exempel i sociala medier, med dataspel eller ser på tv. För många har fritiden också förändrats i och med restriktioner som gäller hobbyer. Cirka vart tredje barn (30 %) har varit tvunget att avstå från en viktig hobby eller fritidsverksamhet och 15 procent har inlett nya hobbyer under pandemin.

”

Det finns ingen annan möjlighet än att anpassa sig, även om det inte alltid har känts bra och man har varit tvungen att avstå från många trevliga saker.

"Jag har märkt att jag använder mycket tid till att få tankarna bort från saker som inte är trevliga att tänka på. Jag tittar till exempel mycket på serier eller läser så att tankarna inte ska ta så mycket plats."

"Eftersom alla platser är stängda känns det som att jag inte kan uppleva det liv som jag borde uppleva och det är irriterande att många saker som andra har fått uppleva har tagits bort från oss (till exempel festen efter De gamlas dag, familjen fick inte komma och se på dansen osv.)"

"Jag har varit hemma. Ibland syr jag eller spelar dataspel. Jag har inte riktigt anpassat mig, vilket skapar ångest. Jag tänker att tiden hjälper och att någon dag är allt åter normalt igen."

"Det finns ingen annan möjlighet än att anpassa sig, även om det inte alltid har känts bra och man har varit tvungen att avstå från många trevliga saker."

"Tanken är att det blir bra, inte kan detta vara för evigt. Fast igår tänkte jag att slutar det här någonsin, även om situationen skulle bli lättare? Också tanken på att jag har en familj och vänner har hjälpt mig."

"Jag har fått överraskande mycket hjälp av tanken på att andra i min ålder befinner sig i samma situation. Det hjälper också alltid att vara positiv: om vi ännu ett tag orkar följa restriktionerna så blir världen som vanlig igen! Å andra sidan så börjar man tappa tron ..."

"Jag är en person som alltid har trivts ensam, och därför har förhållandena knappt förändrats."

"Jag är van vid att tillbringa mycket tid hemma och jag njuter mycket av det. Därför har pandemin inte påverkat mitt liv så mycket."

"I små byar har man inte haft så mycket restriktioner. Man har rest mindre och man har anpassat sig till det eftersom man har varit tvungen. Fast egentligen har resorna inte slutat på grund av coronan, men för att inget är öppet."

"Eftersom jag bor på landet har vardagen knappt förändrats annat än att vi har haft distansundervisning. Det har varit lättare att anpassa sig till förhållandena när man vet att det inte finns något alternativ och att alla är i samma situation. Jag vet också att regeringen gör sitt bästa för att få kontroll över pandemin."

"Men andra, att man inte behöver vara ensam i situationen och vi vet att om vi alla skärper oss och använder ansiktsmask, använder handdesinfektionsmedel och inte går och shoppar i onödan så tar det inte så lång tid! Vi är duktiga."

"Förhållandena har förändrats, försvunnit, och återvänt så mycket och så ofta, ibland till och med dagligen att jag inte längre ens kan svara ..."

"Jag har reserverat mer tid för mig själv, gjort mer handarbete, varit oftare ute och sprungit."

"En stor del av min fritid har förändrats, då idrott har förbjudits för unga. Ofta har jag brist på saker att göra och jag skulle vilja återvända till spelplanen."

"Jag har haft tid att bekanta mig med mig själv och hittat mycket nytt i världen. I början av pandemin var distansskolan det bästa och motiverande, nu efter ett år i gymnasiet känns den som ett fängelse och jag vet inte hur länge jag orkar."

”OM MAN PÅ RIKTIGT LYSSNAR PÅ DEM OCH TAR PÅ ALLVAR!”

Att lyssna på barn och ta på allvar deras åsikter är ett villkor för att barn ska kunna delta i att fatta beslut. Barnen tillfrågades hur de upplever sina möjligheter att påverka sin egen vardag mitt under coronapandemin. Dessutom frågade man hur barn och unga allra bäst skulle kunna delta i beslutsfattande i skolan samt kunna påverka frågor i hemkommunen.

Nästan hälften av deltagarna (48 %) upplevde att det har varit möjligt för dem att påverka hur de tillbringar sin fritid. Dessutom ansåg var tredje deltagare³ att de har tillräckligt med valfrihet ifråga om hur de använder sin tid.

Vad gäller restriktioner som beror på coronapandemin ansåg emellertid 48 procent av deltagarna att deras åldersgrupps åsikter och behov inte har hörtsammats vid genomförandet av restriktionsåtgärder. Den andel som ansåg detta varierade per åldersgrupp mellan 43 och 51 procent. I genomsnitt var 17-åringarna mest missnöjda.

Många deltagare nämnde elevkåren som en kanal genom vilken det är möjligt att delta i och påverka beslutsfattandet i skolan. Man ansåg också att det är möjligt att tala med rektorn, lärare och andra ansvariga personer. Många deltagare föreslog dessutom enkäter och omröstningar med låg tröskel som skulle ordnas så att alla vid behov skulle kunna delta och att det skulle vara lätt att svara och att man skulle kunna göra det anonymt. I svaren togs upp att det kräver mod att berätta om sina åsikter och att det kan utgöra ett hinder för en del.

”Man skulle till exempel kunna ha olika slags anonyma enkäter och omröstningar så att ingen skulle börja skratta.”

”I elevkåren, som stödelev eller tutor eller genom att direkt kontakta lärare/rektorn om saker som väcker oro.”

En del barn svarade att de inte vet hur man kan påverka saker i skolan. En del upplevde också att framläggande av förslag ofta inte leder någonstans. En del åter förhöll sig kritiskt till elevkårens förmåga att representera en större grupp elever eller studerande. I svaren kom det fram att barns och ungas möjligheter att påverka förutsätter en positiv stämning, uppmuntran och intresse samt en genuin vilja att utreda och utnyttja ungdomars åsikter på ett sätt som är så jämlik för alla som möjligt.

”Alla elever ska kunna påverka, till elevkåren väljs endast de mest populära eleverna i klassen och de mindre populära röst lämnas helt utanför och de kan inte alltid lägga fram sina idéer till elevkåren.”

”Jag tycker att man ber oss ge förslag, men man lyssnar ändå inte på dem.”

Det var oklart för deltagarna hur man kan påverka frågor i hemkommunen. Över 120 barn och unga som svarade på frågan skrev att de inte vet hur man kan påverka frågor i hemkommunen. Å andra sidan upplevde många unga att man inte frågar om eller lyssnar på deras åsikter i ärenden som gäller kommunen. Ungdomsrådet angavs i flera svar som en möjlig kanal, men man önskade mer information om dess verksamhet och mer synlighet.

Deltagarna föreslog som andra påverkanskanaler webbenkäter, evenemang, arbetsgrupper samt webbplatser eller -forum för barn och unga där man kan presentera egna idéer. Skolor sågs som platser där man skulle kunna genomföra enkäter och där frågor som gäller kommunen och staden skulle kunna diskuteras tillsammans med barnen.

”Ungdomsråden borde bli mer synliga, man behöver mer information om hur man kan påverka.”

³ De som valde 9 och 10 på åsiktsskalan 0–10

”Man kanske kunde ha de som bestämmer i kommunen att med jämna mellanrum komma på besök i skolorna, ända från lågstadieåldern, och berätta om sitt jobb och prata med barnen och ungdomarna om vad de tycker borde finnas eller ändras på, så lär sig barn från tidig ålder att de kan påverka.”

Av svaren framgick att barn och unga upplever att frågor på kommunnivå är förknippade med politik, man tänker att de kräver rösträtt eller så uppfattades de mer som angelägenheter som gäller vuxna. Vuxnas och de egna föräldrarnas roll betonades också i att man önskade att de skulle kunna ta vidare saker som barn har lagt fram på barnens vägnar. Allt som allt önskade unga mer information och erfarenheter av att man också lyssnar på dem på kommunnivå.

”Genom att ge åt oss möjligheter att rösta om olika frågor som gäller unga och barn (enkäter) eller möjligheten att underteckna petitioner redan när man är 16 år.”

”Man pratar med en bra vuxen och hoppas att det hjälper.”

HUR TYCKER DU ATT BARN OCH UNGDOMAR BÄST KUNDE MEDVERKA I BESLUT SOM FATTAS I SKOLAN?

"Genom att till exempel försöka bli medlem i elevkårens styrelse."

"Genom att berätta sin egen åsikt och modigt delta."

"Att man vågar säga sin åsikt och att lärarna frågar eleverna."

"Till exempel med olika flervalsfrågor om saker som de kan påverka."

"Med enkäter till exempel genom Wilma."

"Privat och anonymt. Om idéer lämnas in anonymt kan andra inte börja retas på grund av dem och idéerna är så ärliga som möjligt."

"Man borde regelbundet och på olika sätt höra barn och unga, såsom genom enkäter, omröstningar, diskussioner på lektioner ..."

"Så att man frågar om barns och ungas åsikter precis som av vuxna."

"Vi har i skolan en elevkår som står för en del beslut. Tyvärr är

denna verksamhet mycket osynlig och betydelselös för den övriga skolgemenskapen. Genom att utveckla elevkåren skulle unga bättre kunna delta i frågor som gäller dem. Informationen måste förbättras och man borde samråda mer med elever."

"Demokrati är alltid ett nyttigt redskap för att fatta beslut. Ofta har man ändå inte alls frågat oss i ärenden som gäller skolans verksamhet, utan beslut fattas bara så där."

”

Så att man frågar om barns och ungas åsikter precis som av vuxna.

HUR TYCKER DU ATT BARN OCH UNGDOMAR BÄTTRE KUNDE PÅVERKA ÄRENDEN I HEMKOMMUNEN?

"Ett bra sätt för unga är att bli medlem i ett ungdomsråd."

"Att skicka ett initiativ till ungdomsrådet."

"En större åldersgrupp till ungdomsrådet, mer hobbyer till varje kommun (i en del kommuner finns till exempel ingen ordentlig simhall), fler tjänster, till exempel kamratverksamhet för unga och barn och att man tillsammans till exempel kan ta vidare ungas och barns önskemål till en högre instans."

"Barn och unga borde få vara med i kommunstyrelsen som en egen grupp. Man skulle fråga om barns och ungas åsikter och dessa skulle beaktas i beslutsfattandet."

"Jag tror att någon slags nätenkäter skulle vara det enklaste sättet att ta reda på ungas åsikter om bara ungdomarna svarar på/hittar enkäterna."

"Man borde ordna fler enkäter och dessa ska tas på allvar."

"Rösträttsåldern bör sänkas (jag föreslår att man får rösta när man är 17 år)."

"Kanske att unga får veta mer om frågor som gäller staden till exempel i skolan."

"Frågor som gäller kommunen ska tas närmare barn och unga till exempel i skolan och de ska göras mer tillgängliga."

"Arbetsgrupper för barn och unga som rådfrågas. Grupperna ska ha många olika slags människor som ger nya perspektiv."

"En egen gemenskap åt barn och unga där man diskuterar, påverkar och har roligt."

"Kanske till exempel en webbplats där unga kan lägga fram idéer. Osv."

"Kanske en anonym chatttjänst eller liknande."

"Genom ett evenemang."

"Åtminstone har min hemby en byförening genom vilken man kan påverka."

"Till exempel genom att skicka e-post till kommunen om den egna idén/åsikten."

"Man säger högt sin åsikt och sin motivering."

"Nya kanaler för politisk verksamhet. Det är viktig att tröskeln är låg, nu är varumärket för politik främst "vuxnas grej."

"Jag vet inte vad jag ska säga. Jag vet inte hur man kan påverka något här."

"Man borde åtminstone tydligare berätta för unga och barn om möjligheter att påverka. Många vet slutligen inte hur man kan påverka kommunens angelägenheter."

"Man borde ge mer tillfällen att påverka och man borde berätta tydligare om dem till exempel i sociala medier."

"Man skulle lyssna på unga och unga skulle inte anses vara ett problem."

"Svårt att säga då man onekligen ofta inte är ett dugg intresserad. Och om man inte är intresserad är det svårt att påverka."

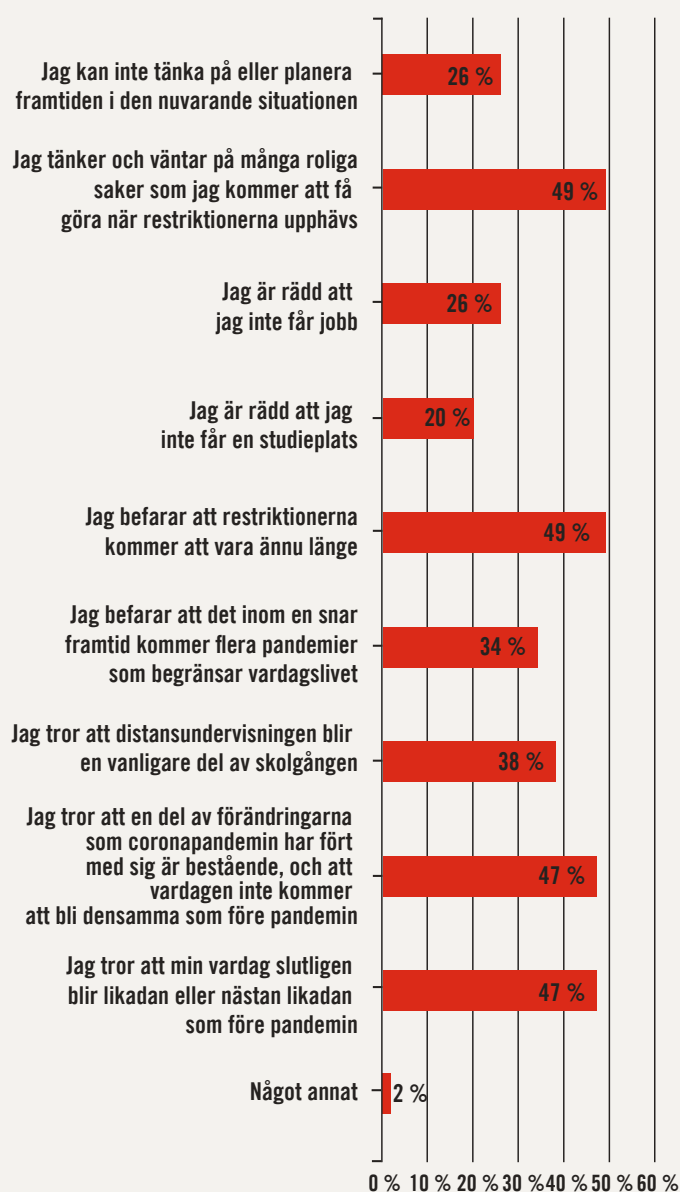
”

Man borde ge mer tillfällen att påverka och man borde berätta tydligare om dem till exempel i sociala medier.

FRAMTIDEN EFTER CORONAPANDEMIN SKAPAR OSÄKERHET

HUR FÖRESTÄLLER DU DIG FRAMTIDEN EFTER CORONAPANDEMIN? (N=1061)

"Den lågkonjunktur som följer efter pandemin är skrämmande, på riktigt."

"Jag är rädd för att min ungdomstid går förlorad på grund av coronan."

"Jag är rädd för att min lillasyster som snart föds aldrig kommer att ha en likadan barndom och ungdom som jag: hur kommer framtiden att se ut?"

"Tanken på "det normala" väcker ångest, även om jag saknar det."

I slutet av enkäten ombads barnen att med hjälp av olika alternativ eller med egna ord beskriva hur de ser på framtiden efter coronapandemin. Deltagarna verkade tycka att många slags alternativ är möjliga och de kände samtidigt både hopp och osäkerhet. Varannan deltagare (49 %) var rädd att restriktionerna kommer att fortsätta ännu under en lång tid samtidigt som hälften (49 %) redan såg fram emot trevliga saker som man får göra när restriktionerna upphör. En del deltagare var rädda för att det på grund av pandemin kan vara svårt att få en studieplats (20 %) eller arbete (26 %). I genomsnitt var rädslor som gällde dessa teman vanliga särskilt bland barn i familjer med låga inkomster, varav 38 procent var rädda för att deras kommande studieplatser och 43 procent för att deras möjligheter att få jobb påverkas.

Då barn och unga berättade om sina önskemål beträffande framtiden nämnde många resor, studie- eller arbetsplatser, att kunna träffa vänner och släktingar, delta i evenemang, små trevliga saker i en vanlig vardag samt att coronan ska försvinna och pandemin ta slut.

"Möjligheten att resa i hemlandet samt att få den studieplats som jag önskar."

"Jag vill vara på festivaler, Pride och se kompisar som bor långt borta."

"Ett liv utan ansiktsmask."

"Inget speciellt, det vore kul att kunna simma."

"Att jag kan träffa kompisar igen som vanligt."

"Att jag på något magiskt sätt skulle kunna spurtar i fatt det som jag har förlorat i skolgången och det psykiska välbefinnandet."

"En bra studieplats och en trygg omgivning. Att jag ska få njuta av en friare ungdom."

"Att coronan tar slut SÅ FORT SOM MÖJLIGT."

"Jag hoppas att jag ska kunna vara normalt ute på stan, i restauranger och tillbringa tid med släktingar och kompisar."

"Gå med flickvännen till en nöjespark och göra en resa."

"Att coronan tar slut och att jag igen får leva ett vanligt liv och åka buss/tåg till pappa."

"Jag väntar på att få börja på gymnasiet och att jag inte behöver börja det på distans."

"Att man bara skulle få vara, att man inte hela tiden skulle behöva vara rädd för att då jag hör till en riskgrupp orsakar något allvarligt för mina familjemedlemmar."

"Jag önskar att pandemin snart tar slut och att vardagen återgår till det normala, men om detta sker så hoppas jag att människor också efter pandemin kommer ihåg att till exempel uppskatta naturen och inhemsk turism."

"Att jag skulle få en trevlig studieplats och ett jobb som jag gillar. Att vi skulle få något slags stöd för familjen och att vardagen så fort som möjligt skulle återgå till det normala."

"Framtiden börjar se ganska hopplös och dystert ut, och jag är rädd för att tänka på den."

"Jag önskar att vi åtminstone skulle lära oss av pandemin att det inte finns tillräckligt med hjälp för unga med psykiska problem och att man ska uppmärksamma detta."

"I nuläget har jag inte tillräckligt med ork för att planera framtiden, det viktigaste är att göra sitt bästa för att klara av den dagliga osäkerheten."

"Att man på riktigt skulle ta hänsyn till unga vid beslutsfattande, eftersom vuxna inte alltid vet vad som är bra för unga."

"Jag hoppas att vi inte längre behöver använda ansiktsmask, att jag ska kunna resa med min familj och mina närmaste, att skolgången åter ska vara normal och att livet i övrigt också återgår till nästan samma normala som tidigare"

"Om vi nu först skulle klara av coronan och efter det skulle tänka på vad vi gör härnäst. :)"

RÄDDA BARNEN REKOMMENDERAR ATT REGERINGEN OCH BESLUTSFATTARE I KOMMUNERNA

- Garantera en skälig utkomst och socialskydd för barnfamiljer. Pandemin som har pågått länge har särskilt belastat familjer där inkomsterna är låga, utkomsten har försämrats plötsligt eller föräldrarna tillhör en riskgrupp.
- Åtar sig att bedöma barnkonsekvenser i allt beslutsfattande samt utnyttjar information som samlas in från barn, unga och barnfamiljer som stöd för beslutsfattandet.
- Tryggar resurser för skolor och läroanstalter, så att coronatidens effekter kan bedömas individuellt för barn och garantera tillräckliga stödåtgärder för dem som behöver sådana.
- Ser till att elevvården i skolorna samt mentalvårdstjänsterna för barn och unga är tillräckliga och lätt åtkomliga.
- Ser till att barn- och familjetjänsterna i kommunerna är tillräckliga, flexibelt åtkomliga och att de beaktar familjers olika behov.
- Tryggar högklassiga sociala tjänster genom att stärka och utnyttja digitala verktyg vid sidan av traditionella tillvägagångssätt.
- Allokera mer resurser för informeringen av barn och unga om saker som berör barnen och deras rättigheter så att barnets ålder och olika språkgrupper tas i beaktande.
- Stärker regnbågsungdomars och andra sårbara barngruppers välbefinnande och utreder pandemins effekter på olika grupper välbefinnande.
- Satsar på heltäckande utveckling av delaktighet i kommunerna tillsammans med barn och unga.
- Förstår att det på grund av coronapandemin inte är hållbart att skära ner på barn, unga och barnfamiljer.

RÄDDA BARNEN UPPMUNTRAR YRKESMÄNNISKOR SOM ARBETAR MED BARN OCH UNGA ATT

- Utföra ett multiprofessionellt samarbete och kontakta beslutsfattare för att främja och stärka samrÅd mer barn och unga.
- Se till att barnen får information om sina rättigheter och om undantagstillståndets verkningar på sitt liv.
- Bidra till att coronasituationens nya, beprövade funktionssätt och praxis tillämpas i skolor och i fritidsverksamheten också efter pandemin.
- Satsa på undervisningen av barn och ungas kunskaper inom psykisk hälsa och säkerhetskunskaper. Förebyggande åtgärder kan förstärka barn och ungas resiliens och beredskap för möjliga framtida undantagstillstånd.

BAKGRUNDSINFORMATION SOM GÄLLER ENKÄTENS TEMA (PÅ FINSKA)

Käsienpesua ja kotona oloa. Kolmasluokkalaisten lasten koronakokemuksia. Lapsiasiavaltuutetun toimiston julkaisuja 2021:3.

Lapset, nuoret ja koronakriisi. Lapsistrategian koronatyöryhmän arvio ja esitykset lapsen oikeuksien toteuttamiseksi. Valtioneuvoston julkaisuja 2021:2.

Nuorten tyytyväisyys elämään korona-ajan ensimmäisen puolen vuoden aikana. Poikkeusolot – nuorten arki koronan keskellä -kirjoitussarja. Nuorisotutkimusverkosto 2021.

Koulunkäynti, opetus ja hyvinvointi kouluyhteisössä koronaepidemian aikana. Helsingin yliopisto & Tampereen yliopisto 2021.

Paikoillaan pyörivä arki. Selvitys lapsiperheiden arjesta koronakriisin toisen aallon aikana. Lastensuojelun Keskusliiton verkkojulkaisu 4/2021.

Sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvien nuorten hyvinvointi. Kouluterveyskyselyn tuloksia 2019. THL.

Pelastakaa Lapset - Rädda Barnen

Rädda Barnen rf grundades 1922 och är en politiskt och religiöst obunden medborgarorganisation, som stöder särskilt barn som lever i svåra förhållanden.

raddabarnen.fi

BILD:
Nina Salokangas